

Gebiedsbeschrijving

Landschapsarchitect K.C. van Nes beplante Schuylenberg en maakte het tot een bosrijk park. Als onderdeel van de Groene Mal blijft dit gebied een groene wig in de zich uitbreidende stad. Het hele complex van Schuylenburg is als een dorp opgezet. De wegen hebben allemaal een naam gekregen. Op het middelpunt van het dorp, de Brink, ontbreken supermarkt, restaurant en café niet. Op termijn wordt Groot Schuylenburg geïntegreerd in de nieuwe wijk Groot Zonnehoeve, genoemd naar de witte villa 'Zonnehoeve' in de omgeving van het station.

Geschiedenis

Het Joodse paedagogium Achisomog – “mijn broeder tot steun”, is rond 1909 gebouwd voor zwakzinnigen en moeilijk opvoedbare Joodse kinderen. De vier nog aanwezige historisch waardevolle gebouwen hebben gevels met hoge ramen, vaalwitte muren en platte daken met rode bakstenen accenten zijn onlangs op de Monumentenlijst geplaatst.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog, op 21 januari 1943, is het toen geheten Apeldoornsche Bosch ontruimd. Bijna 1300 patiënten zijn in vrachtwagens afgevoerd naar het station waar een trein gereed stond. De eindbestemming bleek Auschwitz-Birkenau te zijn. Van de patiënten en vijftig begeleiders is nooit meer iets vernomen. Van het overige naar Westerbork gestuurde personeel hebben veertien mensen de tragedie overleefd.

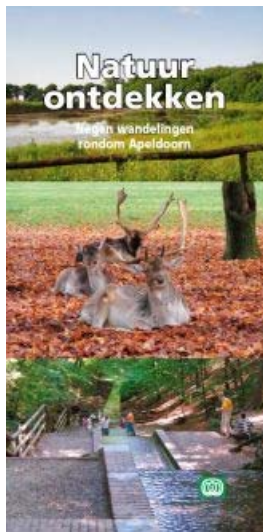
In het Prinsenveld is een monument ter herdenking aan de slachtoffers geplaatst en op het terrein van het nu geheten Schuylenburg is 25 jaar later een eenvoudig monument geplaatst.

Het tegenwoordige Schuylenburg is een centrum van zorgverlening voor mensen met een verstandelijke beperking. 700 bewoners wonen in de hoofdlocatie en in woningen verspreid over de gemeente.

Zie www.ivn-apeldoorn.nl

- voor meer Ommetjes in Apeldoorn
- voor informatie over de activiteiten zoals wandel- en fietsexcursies, cursussen, landschapsonderhoud, jeugdactiviteiten, Natuur in de zorg en publicaties.

Meer en langere routes rondom Apeldoorn vindt u in **Natuur ontdekken**, negen wandelingen rondom Apeldoorn. De gids is een uitgave van het IVN (Vereniging voor Natuur- en milieueducatie) en BDU-Uitgevers.

Een fietsroute van 60 km, die in kleinere gedeeltes kan worden afgelegd, vindt u in **ROND Stad en Land Apeldoorn**. Maak kennis met verschillende landschappen rondom Apeldoorn.

De fietsgids is een publicatie van het IVN (Vereniging voor Natuur- en milieueducatie) en de gemeente Apeldoorn.

Nog meer Ommetjes? Zie www.groenemaand.nl voor Ommetjes in Nederland

NATUURLIJK APELDOORN

IVN Apeldoorn is partner van Natuurlijk Apeldoorn.

Zie www.natuurlijkapeldoorn.nl

IVN is lid van het Erfgoedplatform. Zie www.apeldoorn.nl.

Ommetje Zonnehoeve: Natuur schuylt er tussen IVN Apeldoorn

Het begin- en eindpunt: de Brink in Groot Schuylenburg.
Lengte: ongeveer 3 km.

Iedereen doet het op z'n tijd. 's Avonds even een blokje om of tussen de middag met of zonder collega's aan de wandel. Zo'n korte rondwandeling wordt ook wel een **ommetje** genoemd. Leuk en gezellig en het is goed voor lijf en leden. Het ontspant en maakt het hoofd leeg. Verbetert de concentratie en creativiteit.

IVN streeft naar een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap en de eigen leefomgeving

Op pad

Vanaf station De Maten: loop richting De Voorwaarts; vanaf de bushalte: loop De Voorwaarts in, recht tegenover de Americahal.

Ga tegenover de toegang van het station het betonnen pad op en meteen rechtsaf. Blijf rechts aanhouden tot de In- en Uitweg vanaf de hoofdingang aan De Voorwaarts. Ga hier linksaf naar het beginpunt van de wandeling op de Brink.

Begin de wandeling bij de richtingaanwijzer op de Brink en volg de rode paaltjes route (75 min).

Loop in de richting van het hoofdgebouw, ga na café de Zon rechtsaf en loop het Klokkepad op.

Rechts zie je de klokkentoren met carillon, met daarvoor drie zuileiken.

Loop rechtdoor langs de rododendrons. Ga voor het Vierhuis links en direct rechts het Kerkepad op.

Op de hoek bij het bordje Beeldenpad staat een haagbeuk, die evenals de berk en de hazelaar een katjesdrager is. De haagbeuk is dus geen familie van de beuk. Het blad is scherp gezaagd. Omdat het hout van de haagbeuk zo hard is werd het ook wel ijzerhout genoemd. De Romeinen maakten hun wagens van dit harde zware en taai timmerhout. Een andere bijnaam was jukboom vanwege de toepassing van het hout voor het juk van de melkammers.

Houd rechts aan, loop langs het gebouw met het bordje 'artiesteningang'. Ga naar links en laat het rode paaltje van het Matenpad rechts liggen en loop rechtdoor.

Blijf even staan bij de paal met de bordjes Ringlaan Oost en Ringlaan Zuid. Aan je linkerhand zie je in het gras een groepje Judasbomen, die afkomstig zijn uit het Middellandse Zeegebied. Judasbomen hebben vaak meer stammen en het duurt lang voor deze boom in blad komt. Dat blad is rond en niervormig. Sedert 1650 is deze boom als sierboom in Nederland aangeplant, maar ze komt hier zelden in bloei door het voor deze boom ongunstige klimaat. Volgens overlevering zou de discipel Judas zich van het leven hebben beroofd door ophanging aan deze boom nadat hij Jezus had verraden. De platte ronde zaden – munten - uit de peulen zouden zijn verradersloon voorstellen.

Ga weer terug en loop linksaf het Matenpad in.

Voor de bank links staat een oude beuk waar in de herfst vaak paddenstoelen op groeien zoals de oesterzwam. Even verderop links op een open plek staat een aantal platanen. Iets verder aan de linkerzijde in de bocht vind je een

Douglasspar met een hele dikke ruwe stam van ongeveer 80 jaar oud. Zitten er tussen de schors soms beukenootjes of kegels? Boomklevers of spechten klemmen ze vast in de schors en hakken ze dan open om hun voedsel eruit te pikken. Rechts langs dit pad is een rij bomen te zien met een greppeltje. Dit is een overblijfsel van de oude houtwal met bomen die vroeger als afscheiding van het terrein diende toen er nog geen prikkeldraad was. Bomen en doornige struiken zorgden ervoor dat het vee vanuit het weiland niet op het terrein kwam. Houtwallen zijn belangrijke groene verbindingswegen voor plant en dier.

Blijf dit pad volgen tot aan een kruising. Steek de Techniekweg over en ga het Zutphensepad in. Opnieuw staan er de rode paaltjes.

Voorbij de bocht rechts langs het pad staan rododendrons. De rododendron bloeit in mei / juni. In de winter zitten de knoppen er al goed verpakt aan. Het witte gebouw links is de vroegere linnenkamer. Iets verderop zie je een bakstenen gebouw. Dit was de keuken met de aardappelsilo. Deze monumentale gebouwen zijn uit 1910.

Ga rechts de brede laan op.

Voorheen was hier (Seringweg) rechts de hoofdingang. Veel boomstammen zijn hier bedekt met klimop, soms met twee soorten blad. De bloei is in het najaar en vormt later trosjes met zwarte bessen.

Blijf Ringlaan Noord volgen en negeer de rode paaltjes route even.

Direct achter het gebouw links stond vroeger de synagoge. Nu staat hier nog de oudste plataan van het terrein: maar liefst 175 jaar oud. De knoppen zitten in de herfst geheel verborgen in de dikke steelvoet van het blad. Na de bloei ontstaan de vruchtjes die in bollen bij elkaar aan lange stelen hangen. Deze bollen hangen de hele winter aan de boom. In het voorjaar verpluizen de bollen en op die manier worden de vruchten verspreid. Deze plataan staat op de landelijke monumentenlijst.

Loop de Ringlaan af langs de kinderboerderij en ga rechtsaf de Eikenlaan in. Loop door tot aan het Vogelpad en ga rechtsaf het berkenlaantje in.

Om het veld is een haagbeukenheg geplant met daarin Italiaanse populieren. De haagbeuk wordt veel gebruikt voor heggen omdat hij snoeien goed verdraagt en de dorre bladeren blijven in de winter aan de takken zitten. De heg beschermt dit veld tegen de wind. Paarden, geiten en schapen zijn dol op het blad. Voor vogels is de tot dichte

heg gesnoeide vorm een geliefde en veilige nestgelegenheid. In het grasveld links voor de bocht zie je een aantal oude acacia's, die te herkennen zijn aan de gegroefde schors.

Volg de verharde weg langs het gebouw.

Even voorbij de bocht staan aan beide kanten van de weg drie monumentale suikeressdoorns. Deze zijn vooral in de herfst het bekijken waard vanwege de kleuren. In sommige landen halen ze sap uit de stam om er Ahornsuiker en -stroop van te maken.

Ga bij de viersprong linksaf.

Hier staat een informatiebord over Achisomog. Aan deze laan zie je aan beide kanten haagbeuken.

Ga bij de kruising rechtsaf en dan linksaf het Klimpad in.

Rechts tussen de coniferen zie je het loofhuttenbosje waar het Loofhuttenfeest werd gehouden. Het bouwen van een loofhut tijdens het Loofhuttenfeest in september is een Joods gebruik dat gevierd wordt na het binnenhalen van de oogst. Het feest heeft ook een religieuze betekenis. Het is voorschrift dat de Israëlieten één keer per jaar een week in de loofhut moeten wonen ter herinnering aan hun omzwerven in de woestijn onder bescherming van hun God. De dakbedekking moet van levend materiaal afkomstig zijn. Het bladerdek moet dik genoeg zijn om voor schaduw te zorgen maar dun genoeg om 's nachts de hemel te kunnen zien. Het Latijnse woord voor het Hebreeuwse woord Soeka (= loofhut) is Tabernaculum, waarvan ons woord tabernakel is afgeleid.

Blijf het klimpad volgen tot T-splitsing en ga rechtsaf.

Rechts zie je een gedeelte van de houtwal die in het begin ook te zien was en ooit langs het hele terrein liep. In het gras zijn in de herfst vaak paddenstoelen te zien. In het gras links staat bij het beeld een jonge amberboom met kurklijsten langs de takken. De bladeren kleuren in het najaar in vele herfsttinten.

Blijf de rode paaltjes volgen tot op de Brink, het beginpunt van de wandeling.

Staat het bordje 'open' buiten, loop dan gerust het café even binnen om iets te gebruiken.